

der i den Henseende en Gang har fortalt en Anekdote her i Tinget. Han sagde: Man lyver, man lyver mere og tredie Grad: man gør Statistik. Man er nødt til at vende sig til Realiteterne i deres aller strengeste Nøgenhed, naar man har været langt borte fra dem i Forvejen, og det er egentlig det, man gør her.

Naar jeg holder mig til den Side af Lovforslaget og altsaa kun omhandler selve Tilskuddet til Realskolerne, er det ikke meget, jeg har at fremføre til, hvad der er fremført her under Behandlingen. Det har under Forhandlingerne været sagt angaaende Lovforslaget, at Tilskuddene burde rette sig endnu mere efter Realundervisningen, altsaa efter Skolernes Realklasser og efter Skolens Dimittendantal. Jeg tror ikke, at man skal lægge alt for stærk Vægt paa den Side af Sagen. Jeg erkender, at der bør lægges Vægt paa den, og det har Lovforslaget ogsaa gjort. Jeg skal henvise til § 2 a. og c., hvor der udtrykkelig lægges Vægt paa, at Skolen er dimitterende, og dimitterer et vist Antal af sine Elever. Jeg ved, at man fra flere Skolers Side er angst for, at der er lagt for stærk Vægt derpaa, at en Del af Skolerne vil komme til at lide under, at man har lagt saa stærk Vægt derpaa, som man har gjort; men jeg tror ikke, at man skal være blind for, at disse Skoler gøre noget godt i Retning af at være, hvad man til dagligdags kalder Friskoler. Den private Skole har jo en stor Betydning, ogsaa over for Folkeskolen, den har stor Betydning, fordi den kan være vækkende lige over for Folkeskolen. Vi have haft Tider her i Landet, da det netop har været den private Skole, der har haft saa godt som alt pædagogisk Initiativ og har virket meget befrugtende paa Folkeskolen. Man maa derfor stille den private Skole saaledes, at den virkelig kan eksistere. Men jo mere man forbedrer Folkeskolen, des vanskeligere bliver Konkurrencen for den private Skole, og vi have derfor nogen Grund til at støtte den private Skole saaledes, at den kan holde ud i Konkurrencen. Det er sikkert nok, at den Tid kan komme igen — og den er der allerede nu, den er der til enhver Tid — hvor den private Skole har sin store Betydning for Folkeskolen. Realskolen virker ogsaa som privat Skole, det maa man ikke se bort fra, derfor kan man ikke udelukkende understøtte efter Dimittendantallet. Ved Skoleloven af 1899 blev der i § 33 indført en Sum af 35,000 Kr. til Understøttelse af private Skoler paa Landet og saadanne private Skoler, som

ikke give Realundervisning og ikke forberede til den almindelige Forberedelseseksamen eller ere Øvelsesskoler ved noget Seminarium. Det viser sig allerede nu, at disse 35,000 kun berøre en begrænset Del af vort Skolevæsen, at der er Skoler, der have Trang til at blive støttede, og som der var Grund til at støtte, og som virke baade som Privatskoler og som Realskoler. Derfor er det ogsaa heldigt, at disse Skoler kunne støttes ikke alene, fordi de dimittere til den almindelige Forberedelseseksamen, men at de ogsaa kunne blive støttede som almindelige private Skoler eller Friskoler.

Nu er det sagt her, at der er Fare for, at disse Skoler navnlig ville være for Børn af den formuende Del af Befolkningen. Der er blevet henpeget paa, at en Del af Befolkningen led af honnet Ambition og navnlig vilde have sine Børn ind i Skoler, hvor de kunde blive fri for at omgaa Børn fra mindre velhavende Samfundsklasser. Saadan noget kan være Tilfældet, det er sikkert nok, at der er Børn, der komme fra Hjem, hvor man har saadanne Ideer. Men saadanne Børn kommer ogsaa i den almindelige Skole, der komme ogsaa Børn fra Hjem, hvor man har saadanne Ideer. Det kan jo altsammen være meget rigtigt, men gennemgaaende tror jeg ikke, at man kan sige, at Eleverne i Realskolerne komme fra velhavende Hjem, der er mange fattige Børn i Realskolerne. Derfor har ogsaa Rigsdagen tidligere ved de Understøttelser, der ere givne paa Finansloven, lagt megen Vægt paa, at en Del af disse Understøttelser skulde gives til Fripladser, og man har navnlig lagt Vægt paa, at disse Fripladser bleve givne til fattige Børn. Derfor har Lovforslaget ligeledes her lagt Vægt paa, at en Del af Tilskuddene skulle gaa til Fripladser. Det er min Overbevisning, at disse Fripladser ville komme velbegavede, fattige Børn til gode; jeg tror ikke, at nogen Skoles Bestyrelse gennemgaaende vilde anvende Pengene til andre Børn. Jeg tror ikke, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen), som jo ogsaa omtalte Lovforslaget meget velvilligt, har anvist nogen praktisk Udvej ved at sige, at de lokale Skolekommissioner skulde indstille til Fripladserne. Det, tror jeg, ikke vel kan lade sig gøre, navnlig for de Skoler, der ligge ude paa Landet, thi der kommer jo Børn fra en Mængde Kommuner til disse Skoler, og det vilde være vanskeligt at give Kommunalbestyrelserne der nogen Ret til at indstille til Fripladserne.